

גליון תשצ"ו (שנה י"ז)

גליון מעדני אשר

יז"ל ע"י עמון מעדני אשר

חג הפסח תש"פ

האוכל מצה בכפיה האם אינו מברך ברכת הנהנין, ברכת המצות וברכהמ"ז? איתא בגמ' ראש השנה כ"ח ע"מ א' כפאו פריסיים ואכל מצה יצא.

וכן קימ"ל אורח חיים הלכות פסח סימן תע"ה סעיף ד' אכל מצה בלא כוונה, כגון שאנסוהו עכו"ם או לסטים לאכול, יצא ידי חובתו כיון שהוא יודע שהלילה פסח ושהוא חייב באכילת מצה, אבל אם סבור שהוא חול, או שאין זו מצה, לא יצא, ובענין קושיית האחרונים מדוע יצא, הרי אין זה דרך חירות, והלא מי שלא כפאו אותו, אלא שרק אכל בלא הסיבה לא יצא וצריך לחזור ולאכול בהסיבה כמבואר בש"ע סימן תע"ב ס"ק ז' א"כ מדוע כאן שאכל בכפיה שזה בודאי אינו דרך חירות יצא, עיין בספר מעדני אשר חלק ו' מהדורות בוקסבוים חג הפסח ארבע תירוצים נפלאים בענין זה.

יש להקשות: א"כ איך פסק הרמ"א אורח חיים הלכות ברכת הפירות סימן ר"ד אם אנסוהו לאכול או לשתות, אף על גב דהחייך נהנה ממנו אינו מברך עליו, הואיל ונאנס על כך, הרי חזינן דאנסוהו ואכל מצה יצא, וכתב הבית יוסף בשם המגיד משנה והר"ן הטעם דאמרינן המתעסק בחלבים ובעריות חייב שכן נהנה, וא"כ ש"מ דחשיב הנאה וא"כ למה לא יברך עליו, כך מקשה במגן אברהם סימן תר"ד ס"ק כ', וכן באילה רבה שם, וכן בפרי חדש, וכן בישועות יעקב סימן תע"ה ס"ק ז'.

איכא כמה תרוצים:

א. אע"ג דחשיבא אכילה, לענין לצאת ידי המצוה, אבל לחייבו ליתן הודאה על זה אחר אכילתו אפשר דלא שייכ', כיון שאנסוהו על זה, כך תירץ בא"ד סימן ר"ד מובא בשעה"צ ס"ק לח.

ולפי זה יוצא חידוש דאע"ג דמקיים המצוה מי שפכאו אותו לאכול מצה, אבל ברכת הנהנין אינו מברך כיון שזה היה בכפייה.

ב. דכיון דדבר מצוה הוא אמרינן דמסתמא נתרצה אחר כך על זה, וכמו שכתב הרמב"ם סברתו לענין גט מעושה, כך תירץ בישועות יעקב סימן תע"ה ס"ק ז'.

וכותב השער הציון סימן ר"ד ס"ק ל"ח דנפקא מינה בין התרוצים לענין ברכת המזון, דלתרוץ השני צריך שם גם כן לברך ברכת המזון אחר אכילתו, מה שאין כן לתרוץ הראשון.

ובהליכות שלמה פסח פרק תשיעי ע"מ רצ"ב כתב כפאוהו ואוכל מצה, אע"פ שיצא, יש להסתפק אם מברך ברכת על אכילת מצה.

ובדבר הלכה שם ס"ק צ"ב מסביר את הספק דהן אמנם דלהתירוץ הב' מסתבר דהריצוי מהני גם לענין ברכת הנהנין ושפיר מברך ב' הברכות, ואף דלולא הכפיה לא היה אוכל מ"מ כיון דסוף סוף נתרצה מברך, אבל להאליה רבה דמה שיצא ידי המצוה אינו ענין להודאה דברכת הנהנין, נראה דגם לענין ברכת המצוות אמרינן דלא מהני הריצוי אלא לגוף המצוה אבל לא שייך להודות על כך כיון דהיה ע"י אונס וכפייה, וכיון שכן צ"ע למעשה אם יברך על אכילת מצה.

ובמגן אברהם סימן ר"ד כתב דמכח מה דפסקינן דכפאוהו ואכל מצה יצא השמיט הבית יוסף את ההלכה שהאוכל באונס אינו מברך, דכיון דחזינן דיצא המצוה, אע"ג דהוא באונס, א"כ ה"ה דמברכים.

אבל ברמ"א פסק שאין מברכים ויתרוץ בתרוצים שכתבנו לעיל.

האם בליל הסדר אסור לשפוך יין אדום בתוך יין אחר בכוונה לצבוע את היין לאדום?

קימ"ל סימן תע"ב סעיף י"א מצוה לחזור אחר יין אדום.

איכא כמה טעמים בזה:

א. דכתיב אל תרא יין כי יתאדם, אלמא דהאדמומית מעלה של חשיבות היא.
ב. זכר לדם שהיה פרעה שוחט בני ישראל.

הנה קימ"ל סימן ש"כ סעיף י"ט מותר ליתן כרוכס בתבשיל, ואין לחוש לו משום צובע, דאין צביעה באוכלין.

וכתב המשנה ברורה שם ס"ק נ"ו וכן מותר ליתן יין אדום בתוך יין לבן, ואעפ"י שמתאדם ואפילו אם מכוין לכתחילה לעשות מראה במאכל או במשקה, ג"כ מסתבר דאין להחמיר, כך נראה מהפרמ"ג, ולפי מה שכתב הנשמת אדם, נכון למנוע מזה, עכ"ל, היוצא מדבריו דלשיטת הפרמ"ג מותר, ולשיטת הנשמת אדם נכון למנוע מזה.

ובהליכות שלמה פסח פרק תשיעי ס"ק ה' כתב נכון להמנע מלמזוג בליל פסח יין אדום לתוך יין אחר או מיץ ענבים לשם שינוי מראהו.

ובטעם הדבר: דנהי דאין צביעה באוכלין, מ"מ בנידון דידן שמכוין לצביעה, כדי לקיים המצוה מן המובחר של יין אדום ולא לצורך האכילה אפשר דאסור, כך מסביר שם בדבר הלכה ס"ק י"א.

וכן בשו"ת שבט הלוי חלק י' סימן נ"ו נשאל בנותן בליל פסח יין אדום לתוך יין לבן אם יש בזה איסור צביעה הואיל שמקפידים אז שיהיה אדום דוקא כמבואר סימן תע"ב ס"י"א ואם יועיל שיתן קודם האדום ואח"כ הלבן.

ומסיק: ודאי פשטות ההלכה סימן ש"כ ס"ט דאין צביעה באוכלין בכל אופן אפילו אדום בלבן וכהסכמת הפמ"ג והפוסקים, והמ"ב שם מביא חומרת החיי אדם בנשמת אדם שרצה להחמיר אדום בלבן עכ"פ מי שרוצה להחמיר בזה וכהנשמת אדם יש לו מקום לתלות, ובוזה יראה דאין חילוק גם בליל פסח דמקפידים על יין אדום זכר לדם סו"ס הנדון הוא צביעה באוכלים, ומותר מן הדין בין יין אדום ללבן בין לבן לאדום, והמונע עצמו מונע רק מאדום ללבן, אבל לבן לאדום ודאי מותר, אעפ"י שע"ז נעשה הכוס אדום לקיים המנהג, דהבו שלא להוסיף על החומרא.

הלימוד בגליון ברחבי תבל לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית מרת חיה נחמה הלברשטאם ע"ה זצ"ל מחברתו הטהורה של גאון ישראל וקדושו כ"ק מרן הגה"ק בעל שפע חיים והדברי יציב זי"ע בת הגה"ק רבי שמואל דוד אונגר זצוק"ל גאב"ד נייטרא התבקשה לבית עולמה ביום שבת קודש פרשת צו שבת הגדול י' ניסן כוס תנחומים לבנה מורי ורבי עטרת תפארת ראשינו כ"ק מרן האדמו"ר מצאנז שליט"א ולבנה כ"ק מרן אדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג שליט"א ולכל משפחת המלכות הרוממה שליט"א יהא רעוא שינחמו בנחמת ציון וירושלים ולא יסיפו לדאבה עוד

גליון זה נודב ע"י ידידינו הנדיב הנכבד בעל מהדורת מעדני אשר חלק ו' (מהדורת בוקסבוים) הר"ר יוחנן נתן בוקסבוים שליט"א וזוגתו מרת רחל גיטל תח"ט טורונטו לעילוי נשמת אביו היקר הר"ר משה בוקסבוים ז"ל בן הרה"ח ר' נתן מרדכי ז"ל הי"ד מחסידי ראדאמסק מעיר אושפיצין שבפולין נלב"ע כ"ח תשרי תשמ"ה ת.נ.צ.ב.ה. חותנו ואביה היקר הר"ר משה דוד גרטנר ז"ל בן הרה"ח ר' שלמה ז"ל הי"ד מעיר קשנב שבפולין נלב"ע כ"ח תמוז תשנ"ו ת.נ.צ.ב.ה. חמותו ואמה היקרה מרת מלכה רבקה ע"ה בת הרה"ח ר' יחיאל מאיר אונגאר ז"ל הי"ד מעיר אושפיצין שבפולין נלב"ע ד' תמוז תשע"ו ת.נ.צ.ב.ה. ולרפואת יוחנן בן חנה מונטריאל יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ברחבי תבל יקוים בו הפסוק משלי ג' ח' רפאות תהי לשרף ושקויו לעצמותיה

אסור לשבור העצמות להוציא בשר הרי זה חלק מהקרבן?

כתוב בפסוק פרשת בא פרק י"ב פסוק מ"ו במצוה של קרבן פסח ועצם לא תשברו בו.

יש להקשות: מדוע בקרבן פסח שיש מצוה לאכול הבשר אסור לשבור העצמות להוציא בשר הרי זה חלק מהקרבן, כך מקשה בחזקוני בפרשת בא י"ב מ"ו, וכן בספר החינוך מצוה ט"ז, וכן הקשה הרמב"ם במורה נבוכים.

איכא כמה תרוצים:

א. טעם הדבר שאסור לשבור עצמות מקרבן פסח מפני חפזון, דאין דרך הנחפזין ללכת לשבור עצמות לאכול את המוח, אלא אוכל את הבשר מהרה וזורק את העצם, מפני שהוא נחפז, כך כתב בחזקוני בפרשת בא י"ב מ"ו, וכן ברשב"ם וכן בבכור שור.

וכן כתב הרמב"ם בספרו מורה הנבוכים חלק ג' פרק מ"ו וז"ל החוקים המיוחדים בפסח, והוא שיאכל צלי אש לבד, ובבית אחד, ועצם לא תשברו בו, כל אלו טעמים מבואר, כי כמו שהמצוה מפני החפזון שלא היה שם פנאי לעשות תבשיל ולתקן מאכלים, ואפילו להתאחר לשבור עצמותיו ולהוציא מה שבהן נאסר, כי כבר זכר עקר הענין בכל אלו, והוא אמרם ואכלתם אותו בחפזון, ואין עם החפזון פנאי לשבר העצמות, ולא לשלוח ממנו מבית לבית ולהמתין השליח עד שישבו, שאלו כלם מעשה ההתרשלות והפנאי, והכונה היתה להראות החפזון והמהירות כדי שלא יתאחר אחד מהם ולא יוכל לצאת עם המון העם ויכולו להזיקו והתנכל לו, וצוה לעשות הענינים ההם לנצח, ולזכרון איך היה הענין, כמו שאמר ושמרת את החקה הזאת למועדה מימים ימימה.

ב. לפי שהוא נאכל בחבורה וראוי לכל אחד ליטול חלקו, כתב לך שלא יקפיד איש על חלוקת העצם ואין לשברו, כך כתב בחזקוני בפרשת בא י"ב מ"ו.

ג. דינו היה להיות נאכל על השבע כדי שיהא טעם הפסח בפיו, אם ישבור בו עצם נראה כרעבתן וגרגרן, כך כתב בחזקוני בפרשת בא י"ב מ"ו.

ד. שאין כבוד לבני מלכים ויועצי ארץ לגרר העצמות ולשברם ככלבים, לא יאות לעשות ככה כי אם לעניי העם הרעבים, ועל כן בתחלת בואנו להיות סגולת כל העמים ממלכת כהנים ועם קדוש, ובכל שנה ושנה באותו הזמן, ראוי לנו לעשות מעשים המראים בנו המעלה הגדולה שעלינו לה באותה שעה, ומתוך המעשה והדמיון שאנחנו עושין נקבע בנפשותינו הדבר לעולם, כך כתב בספר החינוך מצוה ט"ז.

ה. אתם לא תשברו עצם בו, אבל הכלבים ישברו בו, והיו באים המצררים ולקחו העצמות והטמינום בארץ כל כך שאי אפשר לכלבים ליטלום משם, וזהו ביטול עבודה זרה ממש על ידי נכרי, כי אין ישראל יכול לבטל עבודה זרה של נכרי אם לא הנכרי עצמו עבדה זרה נ"ב ב' וכאן שלקחו המצררים עצמם העצמות והטמינום תחת הקרקע, אין לך ביטול גדול מזה, כך מבואר בזה ח"ב דף מ"א ע"ב מובא שלי' פרשת בא תורה אור.

ו. לכבוד קרבן פסח צויה כן לפי שהוא דרך זלוזל וגרגנות, כך תירץ ברלב"ג בפרשת בא. ז. שרצון התורה שיעשה שינוי בדרך האכילה בכך שאסור לשבור בו עצם כדי שיראו התינוקות וישאלו, ויתפרסם אצלם בכך ענין יציאת מצרים והאמונה, כך תירץ הרלב"ג בפרשת בא.

האם חייב והאם בהוצאה פטור?

כתוב בפסוק פרשת בא פרק י"ב פסוק מ"ו "בבית אחד יאכל, לא תוציא מן הבית מן הבשר הוצאה, ועצם לא תשברו בו".

נתקשו המפרשים: מדוע באיסור הוצאת קרבן פסח מהבית כתבה התורה בלשון יחיד, ומדוע לגבי איסור שבירת העצם כתבה התורה לשון רבים, כך מקשה בספר תולדות אדם, להגאון הנפלא אור גדול, מרן ר' זלמן מווילנא ז"ל פרק ד' ד"ה הנה אציעה, וכן במלבי"ם בפרשת בא, וכן בשו"ת בן פורת סימן י' ס"ק ד' להגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל וכן במשנה שכיר פרשת בא, וכן בספר הכתב והקבלה פרשת בא.

איכא כמה תרוצים:

א. ע"פ מה דאיתא בגמ' ירושלמי פסחים ס"ט פ' כיצד צולין סוף הלכה י"ג יש שובר אחר שובר ואין מוציא אחר מוציא, פירוש אם הוציא אחד את הקרבן פסח מביתו שני פעמים או אפילו מאה פעמים אינו חייב אלא אחת, והטעם כיון דהוציא אותו פעם ראשון פוסלו ואינו חייב שוב על הוצאה השניה, משא"כ בשובר חייב אפילו שכבר שובר פעם אחת, וכן פסק הרמב"ם פ"ט מק"פ הלכה א' וז"ל, ואין מוציא אחר מוציא בפסח שכיון שהוציאו הראשון נפסל, ובפרק י' ה"ז כתב וז"ל, השובר אחר שובר בעצם אחד לוקה, הוציא לנו מכל זה שעל שבירת עצם יכולין להתחייב אפילו מאה אנשים זה אחר זה, אבל על הוצאת כזית בשר אינו יכול להתחייב רק אחד הוא הראשון ולא יותר, מפני שנפסל בהוצאת הראשון ושוב אין חייבין עליו, וזה כונת הפסוק שעל הוצאה צותה בלשון יחיד מפני שאינו חייב עליה רק האחד הוא הראשון ולא יותר, אולם אצל שבירת עצם שאפילו מאה חייבים עליו זה אחר זה צותה התורה בלשון רבים לא תשברו בו, להורות שחייבים עליו אפילו רבים זה אחר זה, כך תירץ הר"ם חגיז בספרו אלה המצות וכן כתוב בספר קרבן חגיגה למהר"ם גלאנטי וכן בס' תולדות אדם להגאון מוה"ר זלמן מווילנא זצ"ל פרק ד' ד"ה הנה אציעה, וכן בספר הכתב והקבלה וכן במשנה שכיר פרשת בא, וכן בתורה תמימה בפרשת בא.

אבל בשו"ת בן פורת סימן י' ס"ק ד' להגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל לא הסכים עם תירוץ זה: וז"ל ואינו מדוקדק דשם אין הריבוי באנשים רק בשבירותף דמתחייב אחר שבירה כיון דעדיין לא נפסל הפסח, ואפילו אותו האדם בעצמו אם יחזור וישבור חייב, ומשא"כ אהוצאה אחר הוצאה אין עליו חיוב, דכיון דיצא ראשונה כבר נפסל ואין חיוב אהוצאת דבר פסול, וא"כ אין מדוקדק בזה מאי דשני קרא מלשון יחיד לרבים על האנשים העושים המעשה.

ב. עפ"י מה דאיתא בגמ' פסחים פ"ה ע"ב א"ר אמי המוציא בשר פסח מחבורה לחבורה אינו חייב עד שיניח, הוצאה כתיב ביה כשבת, מה שבת עד דעבד עקירה והנחה, אף ה"נ עד דעבד עקירה והנחה, ופירש"י דגבי שבת כתיב בעשותה, בעושה את כולה ולא בעושה מקצתה, והנה איתא בגמ' שבת צ"ב ע"ב בעשותה העושה את כולה ולא העושה את מקצתה, כיצד שנים שהוציאו פטורים. ומאחר דאמרינן דהוצאה כתיב ביה בפסח כשבת עכצ"ל דכמו בשבת פטורים שנים שהוציאו כך בקרבן פסח פטורים שנים שהוציאוהו, ולפי"ז שפיר אמר הכתוב לא תוציא מן הבית בלשון יחיד, להורות כי דוקא ליחיד אסרה התורה הוצאת הבשר, אבל שנים שהוציאוהו פטורים, משא"כ על שבירת העצם חייבין אפילו שנים שעשו, דרק באיסורי שבת איכא פטור של שנים שעשהו, כך תירץ בשו"ת בן פורת סימן י' ס"ק ד' להגאון רבי יוסף ענגיל זצ"ל, וכן בתורה תמימה בפרשת בא, ועיין בשו"ת מהר"א אור"ח סימן ע"ג שהאריך האם בכל התורה שנים שעשו עבירה חייבים מהתורה.

ג. בהוצאה כתוב לשון יחיד שאינו נוהג אלא בפסח ראשון, ובשבירה אמר לשון רבים דבפסח ראשון וגם בפסח שני יש בו משום שבירת עצם, כך כתב בר"מ חגיז מובא בספר הכתב והקבלה פרשת בא, ועיין בשו"ת מחזה אברהם אור"ח סימן קי"ז ע"ש היטב.

"חג הפסח בצל הקורונה"

בקו חדרי התורה דחסידי תולדות אהרן שלוחה 2
0799-245572

שיעור מיוחד האם בליל פסח דהויא ליל שמורים אפשר להקל לחולי הקורונה?
האם חולה סכרת שהרופא אומר שסכנה לו לשתות ארבע כוסות ומותר רק שלש
האם יש לו ענין לשתות או דילמא שלש אינו שום ענין?
וכן אפשר לשמוע שיחת חיוק מיוחדת

שנאמר בקול צאנו לחסידי צאנו ברחבי תבל 072-3152000
אך מברכים בזמנים אלו ברכת שעשה לי כל צרכי?
מדוע דוקא לפני חג הפסח שיש מצוה לעשות שינויים כדי שישאלו
מה נשתנה עשה לנו הקב"ה כאלו שינויים דרסטיים?

מערכת

"קול המעדנים"

ניתן לשמוע שיעורי המעדני אשר בהלכה ואגדה
שנאמרו בקהלות הקודש בארץ ובחו"ל

במספר 079-5702714

וכן קול הלשון

ישיר 073-2951280

ולא תיקנו לאומרה בפעם אחת?

יש להקשות: מדוע בסדר בליל הסדר חילקו את ההלל לשנים ולא תיקנו לאומרה בפעם אחת כמו בכל פעם שתיקנו לומר הלל שאומרים בפעם אחת, כך מקשה ספר סדר היום סדר ההגדה וכוונתה, וכן אשל אברהם מהדור"ת סימן תע"ז, וכן בסדר גבורות ה' למהר"ל מפראג.

איכא כמה תרוצים:

א. מה שראוי לחלק את ההלל חלק מנו עם ההגדה קודם סעודה וחלק אחר הסעודה בכוס ד' אפשר לתת טעם לדבר שהוא מפני שישאלו התינוקות כי כמה שנויים נעשים הלילה הזה מפני כך וזה ג"כ עמהם, כך מתרץ בספר סדר היום סדר ההגדה וכוונתה.

ב. שענין חלק אחד מדבר בענין יציאת מצרים כמ"ש בצאת ישראל ממצרים וכו' הים ראה וינוס וכו' ועל זה אנו אומרים אותו עם ההגדה על כוס שני שכולו עניין יציאת מצרים, אבל חלק הב' של ההלל מדבר בגאולות העתידות כמ"ש לא לנו ה' לא לנו וכו' וכה"א על הגאולה העתידה למעני אעשה ועל זה אנו מתחילין שפוך חמתך אל הגוים שאנו מתחננים לפניו על הע"ל שישפוך חמתו על הצוררים שאכלו את יעקב ואכלוהו ויכלוהו ואת נוהו השמו והוא בהמ"ק שנחרב בידם פעמים וכל זה אנו אומרים על כוס ד' שרומז לגאולה העתידה, ועליו אנו אומרים הלל הגדול. ואין לחוש על ענין שאינו גומר את ההלל ואנו חולקין ומסיחין דעתנו כל כך בין זה לזה דכיון שאמרנו אותו בב"ה וברכנו עליו וגמרנו אותו כדן וכשורה יצאנו בו י"ח ואין אנו צריכין לגמור אותו פעם אחרת על אותו הדרך אלא כדי לעשות המוטל עלינו על הד' כוסות וא"כ אין לחוש על הסח הדעת ומטעם זה אין אנו צריכין לברך עליו בבית כי כבר יצאנו ידי חובתנו בבית הכנסת, כך תירץ בספר סדר היום סדר ההגדה וכוונתה, וכן תירץ בלבוש אורח חיים סימן ת"פ.

ג. כדי שיהיה נאמר ההלל על פסח והמצה ויהיה ההלל כולל עליו לפניו ולאחריו ובה נאמר ההלל על פסח, ואילו היה לפניו או לאחריו הכל לא היה נראה שההלל הוא על הפסח, ועכשיו לנו אכילת מצה במקום פסח ולפיכך יש לחלק ההלל קודם הסעודה ואחר הסעודה. וכיון שכך ראוי לעשות אין האכילה הפסק, ולפיכך יש לנו לברך בתחלה ולא אחר הסעודה כי הסעודה אינה הפסק שכך הוא המצוה אין כאן הפסק כלל, דלא גרע מן גביל לתורא דלא הוי הפסק כיון דצריך להאכיל לבהמתו קודם שיאכל ולכך לא הוי הפסק, הכי נמי הסעודה לא הוי הפסק שכך תקנו שיהיה ההלל נאמר על פסח ומצה ודי בברכה שברך בתחלה וכך המנהג והוא נכון, דכיון דתקנו רבנן להפסיק בסעודה חזו רבנן דלא הוי הסעודה הפסק ואם כן למה לא יברך עליו בתחלה, כך כתב בגבורות ה' פרק ס"ב.

ד. חלקו הראשון של ההלל הינו בכלל סיפור יציאת מצרים, לכן יש לאומרו בשעה שמצה ומרור מונחים לפניו, דהיינו קודם הסעודה, ואילו חלקו השני של ההלל אין בו סיפור יציאת מצרים, ולכן אפשר לאומרו לאחר הסעודה, אף בשעה שאין מצה ומרור מונחים לפניו, כך תירץ באשל אברהם מהדור"ת סימן תע"ז.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א מנהטן

משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת
כל השאלות הם משרוע ומשנה ברורה

א] סימני הסדר. מדוע 'ורחץ' נאמר בלשון ציווי, בניגוד ל'רחצה' שאינו בלשון ציווי.

ב] הא לחמא עניא. כתב האבודרהם שאנו אומרים הא לחמא עניא בלשון ארמית, כדי שהמלאכים לא יבינו, כדי שלא יקטרגו עלינו ולא נהיה ראויים להיגאל, וצ"ב הרי אנו עוסקים כבר לאחר גאולת מצרים, מה שייך שבגלל הקטרוג יפריעו לגאולה?

ג] מצות סיפור יציאת מצרים בחכמים. ואפילו כולנו חכמים.. מה היה הצד לפטור חכמים ממצות סיפור יציאת מצרים בליל הסדר?

ד] אין מפטירין לאחר הפסח אפיקומן. מדוע בחר בעל ההגדה לענות לחכם בהלכה זו של אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן, מכל הלכות הפסח?

ה] סמיכות שאלת התם לפרשת פטר חמור. מדוע שאלת התם בתורה מופיעה בסמוך לפרשת פטר חמור?

ו] מצוות השבת בדיינו. מדוע מכל תרי"ג מצוות מוזכר רק מצוות שבת בדיינו, אילו האכילנו את המן ולא נתן לנו את השבת וכו'?

ז] חידה. היכן רמוז בהגדה שאפילו כהנים ולויים שלא היו בשעבוד חייבים בסיפור יציאת מצרים.

ח] חידה. איזה דבר אנו עושים רק בליל הסדר, ובכל אופן אנו לא שואלים עליו במה נשתנה ומדוע?

ט] חידה. אחת מהמצוות התלויות בארץ שייכת בקשר לסיפור יציאת מצרים איך ומדוע?

י] חידה. איזה נס לרעה היה במכת ערוב המרומז בפסוקים?

כללי השתתפות

1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס להגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ש.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, הינה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי שישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכוייו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [גבורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפסק. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקלד במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח אייר

בקשת סליחה ומחילה- בצוק העיתים לא הספקנו לערוך ההגרלות, ובעזה"ל מיד לאחר ר"ח אייר יפורסמו שמות הזוכים בחודשים האחרונים
ס"ה יהיה 6 זוכים ע"ס 500 ₪

תגובות אפשר לשלוח

עד יום ב' בערב

להרב אשר אנשיל שורץ שליט"א רח' תכלת מרדכי 15/4 רמת בית שמש
לבירורים בכל ענייני המערכת, בטל: 053-3166560

מייל: m0533166560@gmail.com

פקס: 077-4448278

מכתבים לצערכת

מי שיש לו כסף או לבגד מיוחד לשבת או לחג או ללין לקידוש לשבת או לחג האם עדיף שיקנה בגד חדש

מה שכתבם חידוש בשם הבן יהודיע למתן הבן איש חי שבת קיד' דמי שיש לו מעות לקנות בהם בגדי שבת ואין לו לקנות גם יין לקידוש איזה מהם קדים, ופסק דיקנה בגד מיוחד ולא יקנה יין, וטעם הדבר דיין לקידוש דרבנן ועשו לו אסמכתא על פסוק של תורה, ולמלבוש מיוחד לשבת ויר' יש אסמכתא בפסוק של תורה ופשוט את בגדיו ולבש בגדים אחרים, וגם פסוק וגם נביאים וכבדתו דדרשנין שלא יאה מלבושך של שבת כמלבושך של חול, לכן יקנה מלבוש שיש לו ושתי מקורות, ויקדש על הפת.

הרה"ג רבי משה יחיאל הכה ראטה שליט"א ירושלים

נראה לציין מה שכתב בחשוקי חמד פסחים צ"ט ע"ב שהביא את דברי הגר"ן קרליץ זצ"ל דיש עוד סברא שבגד של שבת עדיף, משום דהבגד של שבת היא מצוה נמשכת לכל השבת, ולכן יש בה עדיפות על היין, וכתב דכל זה בשבת ויר'ט, אבל לא בליל הסדר שהרי נאמר פסחים צ"ט ע"ב ואפילו הוא מתפרנס מתמחויו של צדקה דהיינו עניי שבועיים, אפילו הכי אם לא נתנו לו גבאי גבאי צדקה, ימכור את מלבושו, או יהיה או משכיר עצמו בשביל יין לארבע כוסות. וכן נפסק בשו"ע סימן תע"ב אפילו עני המתפרנס מן הצדקה ימכור מלבושו בשביל יין לארבע כוסות, ובעצם הדבר העיר בקובץ שמחת התורה ע"פ ק"ה מהא דאמרינן בגמ' מגילה כ"ז ע"ב שאלו תלמידיו את ר' זכאי במה הארכת ימים א"ל וכו', ולא ביטלתו קידוש היום, אמא זקנה היתה לי, פעם אחת מכרה כפה שבראשה והביאה לי לקידוש היום. אי"כ משמע שעדיף היה לקנות יין לקידוש מאשר תלך עם כסיו נאה לראשה. ועיי"ש מה שתיירץ.

המבטל מצוה באונס האם אינה נחשב לעבירה כלל

מה שדנתם בשם אחרונים האם המבטל מצוה באונס האם אינה נחשב לעבירה כלל.

הרב אליעזר אהרן גוטליב שליט"א ליקווד

נראה להעיר, דלכאורה זו סברת המרדכי הובא להלכה בה"ל ציצת עיני משנה ברורה סי' י"ג סק"ט וע"ע גיליון מהרש"א י"ד סכ"ח סכ"א שמותר מהתורה ללבד ד' כנפות כשאין לו חוטים לציצית או בשבת שאסור לקשור ואין בזה משום מכניס עצמו לאונס דביטול מצות עשה והיינו משום דביטול מצוה מאונס אינה עבירה כלל, ואמנם כשמוכר דה"נ מותר ליכנס לדור בבית שא"א לעשות לו מעקה, ומבואר דגם אונס מעשית מעקה אינה עבירה כלל ולא כאונס על עבירה, והנה בשלמא מצד המצוה דועשית מעקה ניחא, אבל מצד הלאו דלא תשים דמים בביתך מאי איכא למימר, ותירץ לי מו"ר מרן הגר"ד לנדו שליט"א לפמ"ש הרמב"ן קידושין דף י"ד דהלאו בא לחיזוק העשה ואינו איסור מצד עצמו וכל שאינו מבטל העשה גם אינו עובר בלאו יעו"ש, אע"ג דמשכח"ל לעבור בהלאו אפי' בדליכא העשה כגון סולם רעוע וכלב רע בביתו.

בשבועות הקרובים א"ה
יפיע הגליון ה 800
אשר מופיע במשך 17 שנים רצופות
מידי שבת ומידי מועד
אשר התקבל בכל תפוצות ישראל ברחבי תבל
והמכתבים מידי שבוע יעידו
וגדולי הדור ורגולי ראשי ישיבות מזכירים מזה ברבים
ובעשרות אלפי בתים מידי שבוע בשבוע נלמד בחיק המשפחה
אבל הקשיים הכספיים מקשים על המשך קיומו וחז"ל כבר אמרו אם אין קמח אין תורה
לכן אני פונה אליך בקריאה של חיבה
אנא התקשר ותרום בעין יפה
כדי שנוכל להמשיך ביתר שאת עם הפרויקט הענק
ע"ה
אשר
מספר
הוא
אשר
מספר
הוא

האם מותר ליטול בליל הסדר קיטל ללא רשות הבעלים משום דניחא ליה לאינש דליעבד מצוה בממוניה

מה שחקרתם בשם שו"ת האלף לך שלמה, וכן בשם ספר קרבן פסח, האם מותר לראובן ליטול את הקיטל של שמעון המונח אצלו, מבלי לקבל רשות מפורשת מהבעלים כמו שמותר ליטול טלית בלא רשות ניחא ליה לאינש ליעבד מצוה בממוניה או דילמא קיטל אינו מצוה ממש שיהא שייך לומר בזה ניחא ליה לאינש ליעבד מצוה בממוניה, ופסקו שמותר.

הגאון המפורסם רבי שמאי ירחיק שמועז גראס שליט"א

דומ"ץ מחזיקי הדת, אהבת תורה, הישר והטוב, בית הוראה דשיבת מיר, לשכת הפוסקים ביתר עילית, אוצר הפוסקים סוואר, קנין תורה פסגות ירושלים (בדור') נראה להעיר דליל הסדר חמור טפי דאז אוכלין ושותין עם הקיטל ונשפך היין ולפעמים נשאר כתמים גם אחר הכביסה, וכל שכן קיטל חדש שעדיין לא כיבסו מקפיד טפי, ומצאתי בפתחי חושן נזקין פרק י' הערה כ"א שכתב בשם החזון איש ז"ל ואפילו בגד מוטון שאפשר לכבסו מקרי נזק שהכתם הוא מציאות והכיבוס הוא תיקון מחדש ועיי"ש בהמשך הדיבור שבמציאות בגד מוכסם שזה פחות מבגד שלא נתלכלך לכן הוא מוזק כשמלכלך בגד חבירו וגם שדעתו לכבס הבגד, לכן נראה דאל יקח קיטל מחבירו שלא ברשות.

הגאון ישראל שוורץ שליט"א רב קהילת צאנז ביתר, דומ"ץ אוצר הפוסקים, שעיר הוראה, נוש שמונים, וראש כולל דברי חיים

נראה להעיר ממש"כ במטה אפרים ובמשנה ברורה סימן תקפ"ו סק"ט דמותר לתקוע בשופר של חבירו שלא מדעתו כל המאה קולות כיון שכן נהגו מסתמא דעתו על כל מה שנהגו ע"ש, וה"נ י"ל לגבי לבישת קיטל, אולם יש לחלק בין אם כבר תקוע תקיעות דחויבא ומוסיף מאה קולות דמותר, לבין קיטל שכל מה שמקיים המשתמש אינו אלא מנהג בעלמא, ובש"ה אגרות משה אורח חיים חלק ב' סימן ק' כתב דגם אשה שפטורה ממצות לולב ורועה לקיים המצוה מותרת ליטול לולב של אחר שלא מדעתו בשאר ימים, שכיון שעכ"פ יש לה מצוה ויש לה שרע על זה הוא ג"כ בחוקה זו דניחא ליה לאינש שיעבדו מצוה בממוניה, וראיה ממציתת בסמ"ן י"ד סוף ד' שמותר ליטול טלית של חבירו ולברך עליה נמי מטעם דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממוניה, אף שכל הענין דללבוש טלית בשעת התפילה אינו חיוב ממש אף מדרבנן אלא שהוא מנהג טוב, משום דמ"מ כיון דיקיים מצוה בהליבשה הוא בחוקה דניחא ליה כיון דלא מצוי קלקול ע"י זה, לכן גם באשה אף שאינה מחוייבת וגם אין מנהג לחייבה מאחר שעכ"פ יש לה קיום מצוה הוא בכלל החזקה דניחא ליה לאינש, ועיי"ן מש"כ בספרי מועדי ישראל ימים נוראים נפ"מ לגבי אם מותר לתקוע בשופר של חבירו תקיעות חודש אלול דכל התקיעות שאינו אלא מנהג בעלמא, ויש להסתפק בתקופה שאנו נמצאים שמקפידים לא ללבוש בגד של חבירו משום חשש הדבקה דקורונה אם איכא כללא דניחא ליה לאינש למיעבד מצוה בממוניה, ועיי"ן בערוך השולחן סימן י"ד ס"א ספק בכיזב"ב.

הרה"ג רבי מתתיהו ישראל הרוויטץ שליט"א ליקווד מחבר ספר "אצרות הים" על מסכת ברכות

נראה להעיר דבספר ירושלים במועדיה על ירח האיתנים להג"א נבנצל שליט"א עמ' קכ"א שכתב שאסור להשתמש בקיטל של אחר בלי רשותו, וביאר שאפילו בטלית שכתב בשו"ע שמותר לשאלו מחבירו בלי רשותו דניחא ליה לאינש דליעבד מצוה בממוניה, מ"מ יש חולקים דבמועדי הרבה מקפידים מפני זיעה ונקיטה, וכמבואר בבן איש חי פיסת לך ק' את ר' שכתב שהוא מאנישי דקפדי בזה, ממילא ק"ו לקיטל דאין בו מצוה אלא רק מנהג.

מה הטעם למנהג ישראל ללבוש קיטל בליל הסדר

מה שכתבתם שני עשר טעמים נפלאים בטעם מנהג ישראל ללבוש קיטל בליל הסדר.

הרה"ג שמחה פינחס שטראהלי שליט"א נוא יארק

נראה להעיר דעיי"ן בספה"ק פועל צדק על תרי"ג מצות מהרה"ק הש"ך ז"ל מצוה מ"א, וז"ל, ועשו בגדי קודש לאהרן אחיך ולבניו, שורש זו, שראוי לאדם העובד, להתלבש בבגדים מיוחדים בשעת העבודה כדי שאם יסתכל בגופו ובמלבושיו יהיה נזכר ומתעורר בלבו לפני מי הוא עובד, ועכשיו בגלות החל הזה הטלית והתפילין הם הגדי עבודה לנו, ע"כ ראוי להתעטף בהם רוב גופו ושלא להסיח דעתו ושלא ללבוש בהם דברים בטלים חלילה, ואפשר אשר תקנו לבישת הקיטל בימים הקדושים ג"כ מטעם ההוא, שהוא מיוחד לעבודת הש"י.

גליון זה ע"י ידידנו
הרה"צ יעקב ספרין שליט"א
לעילוי נשמת חמותו
הרבנית הצדקנית
מרת **חנה ברכה בת הגה"צ שמואל מרדכי גרטהוזה"ע**
אשת הגה"צ רבי **יוסף גולדמן** זצ"ל מזויעל
בן **כ"ק האדמו"ר רבי מרדכי מזויעל** זצוק"ל
נפטרה יום רביעי ז' ניסן האי שתא
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב שאול מתתיהו רוזנבערג שליט"א
לרפואת אביו
מגדולי תומכי התורה בדורנו העומד לימינינו בכל עת
הרב יחיאל מיכל בן פייגא ראזנבערג - מונטריאל
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ברחבי תבל
יקוים בו הפסוק משלי ג' ח'
רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרְךָ וְשָׁקוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ
"תורה הקדושה התחנני בבקשה פני הצור נערץ בקדושה" למען אלו שעשו למענך

גליון זה נודב ע"י ידידנו
החפץ בעילום שמו שליט"א
קולומביה
לרפואת שלמה משה בן לאה
ולרפואת כל חולי קורונה
יהא רעוא שבזכות לימוד התורה ברחבי תבל
יקוים בהם הפסוק משלי ג' ח'
רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרְךָ וְשָׁקוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב דורון יעקוביוס שליט"א לוס אנגלס'
לרפואת דודו היקר
מגדולי תומכי התורה בדורנו העומד לימינינו בכל עת
הרב צבי חיים בן הלינה שיינדל רייזמן - לוס אנגלס
מח"ס רץ כצבי
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ברחבי תבל
יקוים בו הפסוק משלי ג' ח'
רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרְךָ וְשָׁקוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ
"תורה הקדושה התחנני בבקשה פני הצור נערץ בקדושה" למען אלו שעשו למענך

זכות הלימוד בגליון ברחבי תבל
לרפואת ידידנו תומכי המכון שצריכים רפואה במהרה
הרב יחיאל מיכל בן פייגא ראזנבערג - מונטריאל
הרב צבי חיים בן הלינה שיינדל רייזמן - לוס אנגלס
הרב בצלאל בן שרה ראטה - מאנסי
הרב דוד בן צביה פישר - בארא פארק
מרת **טילא בת טויבא ניכער ראטה** - מאנסי
ולרפואת כל חולי עמך בית ישראל ברחבי תבל שצריכים רפואה
יהא רעוא שבזכות לימוד התורה ברחבי תבל
יקוים בהם הפסוק משלי ג' ח'
רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרְךָ וְשָׁקוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ
"תורה הקדושה התחנני בבקשה פני הצור נערץ בקדושה" למען אלו שעשו למענך

גליון זה נודב ע"י ידידנו
הרב גדליה מרדכי שטרן שליט"א ירושלים
לזיכוי רבבות
לרפואת עמך בית ישראל בכל רחבי תבל
הצריכים רפואה ולשמירת כל עמך בית ישראל
יהא רעוא שבזכות זיכוי רבבות ברחבי תבל
יקוים בהם הפסוק משלי ג' ח'
רְפָאוֹת תְּהִי לְשָׁרְךָ וְשָׁקוּי לְעִצְמוֹתֶיךָ